

A mesterséges intelligencia használatára vonatkozó irányelvek

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

1. Bevezetés: Motiváció és fogalommeghatározások

1.1. A mesterséges intelligencia (MI), különösen a generatív MI gyors fejlődése számos új lehetőséget rejt magában az oktatás, a kutatás és az adminisztratív folyamatok fejlesztése terén. A technológia megjelenése azonban a tudományos integritással, az adatbiztonsággal és az etikus használattal kapcsolatos kihívásokat is felvet. E dokumentum célja, hogy olyan irányelveket alakítson ki, amelyek strukturált keretet biztosítanak a mesterséges intelligencia felelős használatához a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán (PTE KTK, továbbiakban Kar) annak érdekében, hogy ezen eszközök alkalmazása összhangban legyen egyetemi értékeinkkel.

1.2. Az irányelvek útmutatást adnak a mesterséges intelligencia eszközök felelős és hatékony használatához az oktatásban, a kutatásban és az adminisztrációban, biztosítva az etikai normák betartását és a tudományos integritás megőrzését.

1.3. Fogalommeghatározások:

- Mesterséges intelligencia (MI): számítógépes rendszerek, amelyek képesek olyan feladatok elvégzésére, amelyek jellemzően emberi intelligenciát igényelnek.
- Nagy nyelvi modellek (Large Language Model, LLM): szövegadatokon kiképzett mesterséges intelligencia rendszerek, amelyek képesek az ember által készíthetőhöz hasonló tartalmakat (szöveget, képet, hangot stb.) generálni.
- MI-eszközök: MI technológiát felhasználó szoftveralkalmazások (pl. ChatGPT, Claude, Grammarly, DALL-E, PodLM).
- Érzékeny kontextusok: személyes adatokat, osztályzatokat vagy döntő fontosságú egyetemi döntéseket tartalmazó dokumentumok, ilyen információkkal kapcsolatos helyzetek.

1.4. Kapcsolódás más egyetemi és külső szabályozásokhoz

Ezeket az irányelveket a kapcsolódó Európai Uniós, nemzeti és egyetemi szintű szabályozásokkal összhangban és azokkal összefüggésben határoztuk meg, kifejezetten:

- Az Európai Bizottság mesterséges intelligenciáról szóló határozata (EU AI Act), 2024;
- A Pécsi Tudományegyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata;
- A Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának Etikai Kódexe.

2. Alkalmazási terület

2.1. Ezek az irányelvek a tudományos közösség minden tagjára vonatkoznak, beleértve a hallgatókat, oktatókat és adminisztratív személyzetet, minden olyan esetben amikor mesterséges intelligencia eszközt használnak az oktatásban, a kutatásban és az adminisztrációs feladatokban. Vonatkozik továbbá a Kar intézményi erőforrásaival dolgozó külső együttműködőkre és harmadik felekre is.

2.2. Az irányelvek általános szabályokat és elveket határoznak meg, amelyeket minden oktatónak, hallgatónak és adminisztratív alkalmazottnak be kell tartania. A szubszidiaritás elvét követve ezeket az irányelveket felülírhatják az egyes kurzusok, képzési programok vagy szervezeti egységek speciális szabályai, de utóbbiak nem határozhatnak meg gyengébb feltételeket, mint a jelen irányelvekben foglaltak.

3. Általános irányelvek a mesterséges intelligencia használatára vonatkozóan

3.1. A Kar ösztönzi az MI eszközökben, különösen a generatív MI-t használó eszközökben rejlő lehetőségek felfedezését és ezek felelősségteljes alkalmazását. A felhasználóknak azonban gondosan mérlegelniük kell az olyan kritikus szempontokat, mint az információbiztonság, az adatvédelem, a jogszabályi megfelelés, a szerzői jogi kérdések és a tudományos integritás fenntartása.

3.2. Az MI-eszközök felhasználóinak tisztában kell lenniük e technológia korlátaival, különösen azzal, hogy az LLM-ek tükrözhetik a feltanításuk során alkalmazott adatokban meglévő torzításokat, és helytelen vagy "kitalált" információkat (hallucinációkat) szolgáltathatnak. Az MI eszközök által szolgáltatott eredményeket kritikusan kell kezelni és ellenőrizni szükséges a további felhasználás előtt.

3.3. A Kar, a hallgatók és az adminisztratív személyzet ezért a következő elvekkel összhangban használja a mesterséges intelligencia eszközeit.

3.3.1. Átláthatóság és felelősségvállalás: minden felhasználó felelős az MI eszközök felhasználásával létrehozott dokumentumok, az abban foglalt információk pontosságáért. A mesterséges intelligencia bármilyen felhasználását egyértelműen jelezni kell, és adott esetben megfelelően hivatkozni kell rá. Ez a felelősség csoportmunka esetén valamennyi szerzőt vagy felhasználót együttesen terhel.

3.3.2. *Adatbiztonság:* az MI eszközökbe nem szabad bizalmas vagy érzékeny információkat feltölteni, kivéve, ha az Egyetem információbiztonsággal kapcsolatos szabályai ezt kifejezetten engedélyezik. Harmadik felek által rendelkezésre bocsátott adatokat vagy tartalmakat (adatbázisok, esettanulmányok stb.) nem szabad az MI eszközökbe bevinni, kivéve, ha az e felekkel kötött szerződés másként rendelkezik.

3.3.3. *Etikus felhasználás:* az MI eszközök nem használhatóak a szakmai és tudományos integritást megkérdőjelező módon, például nem hitelesített tartalmak létrehozásával értékelésekhez vagy kutatáshoz.

3.3.4. *Képzés és tudatosság:* A Kar támogatja munkatársait abban, hogy az MI felhasználásával kapcsolatos tájékoztatókon és képzéseken vegyenek részt annak érdekében, hogy megértsék az MI eszközök kínálta lehetőségeket és ezek korlátait.

4. Hallgatókra vonatkozó irányelvek a mesterséges intelligencia használatához

4.1. A PTE KTK bizonyos helyzetekben engedélyezheti a generatív mesterséges intelligencia (ChatGPT, Copilot stb.) és hasonló technológiák használatát. A hallgatóknak azonban meg kell győződniük arról, hogy az MI eszközök használata az adott esetben engedélyezett-e, és figyelembe kell venniük az esetleges korlátozásokat az MI eszközök használata során.

4.2. A ChatGPT vagy más generatív MI eszközök használata során a hallgatóknak tisztában kell lenniük a technológia korlátaival, és be kell tartaniuk a legjobb gyakorlatokat, különösen a következők biztosítása érdekében.

4.2.1. *Adatbiztonság:* a hallgatók nem tölthetnek be bizalmas vagy titkosított adatokat, beleértve a nem nyilvános kutatási adatokat is, nyilvánosan elérhető generatív MI eszközökbe. A generatív MI eszközökkel alapértelmezett beállítások mellett megosztott információk nem bizalmasak, és védett vagy érzékeny információkat tehetnek közzé illetéktelenek számára.

4.2.2. *Felelősség:* a hallgatók felelősek minden olyan tartalomért, amelyet ők készítenek vagy tesznek közzé, és amely MI által generált anyagot tartalmaz. Az MI által generált tartalom lehet pontatlan, félrevezető vagy teljesen kitalált, illetve tartalmazhat szerzői jogvédelem alatt álló anyagot. A hallgatóknak nagyon alaposan át kell nézniük minden MI által generált tartalmat, figyelembe véve, hogy végső soron ők felelősek az általuk benyújtott munkák pontosságáért.

4.2.3. *Helyes idézés és hivatkozás:* ahogyan azt más egyetemi és kari szabályok (Tanulmányi és Vizsgaszabályzat, Etikai Kódex) is tisztázzák, a hallgatóknak megfelelően kell hivatkozniuk a mesterséges intelligencia eszközeinek használatát. Ennek elmulasztása ellentétes a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban foglaltakkal és a plágiummal azonos elbírálás alá esik. A generatív MI által szolgáltatott kimenetek

szerkesztés és idézés nélkül történő benyújtása egy szakdolgozatban, féléves dolgozatban vagy azzal egyenértékű munkában tanulmányi köteleességszegésnek minősülhet.

5. Oktatókra vonatkozó irányelvek a mesterséges intelligencia használatához

5.1. A Kar elkötelezett az akadémiai szabadság mellett, és figyelemmel van a tanítási és értékelési módszerek sokszínűségére különböző programjain és kurzusain. Ezért rugalmas keretrendszerben lehetővé teszi, hogy a kurzusok eltérő megközelítéseket alkalmazzanak az MI használatára vonatkozóan. Az MI eszközök használatára vonatkozóan minden kurzus a következő három álláspont egyikét fogadja el.

1. álláspont: Az MI eszközök használata nem engedélyezett a feladatok megoldása során. Ez azt jelenti, hogy a generatív MI eszközök nem használhatók a formatív vagy szummatív értékelési elemek elkészítése, megoldása során és a generatív MI használata tanulmányi köteleességszegésnek minősül. Az MI eszközök nyelvi és helyesírás-ellenőrzésre történő használata nem tartozik az 1. álláspont szerinti teljes tilalom alá.

2. álláspont: Az MI eszközök korlátozottan engedélyezett használata (pl. kutatási segítségnyújtás vagy meghatározott eszközök és szolgáltatók). Ez azt jelenti, hogy a generatív MI eszközök előre meghatározott módon használhatók a feladatok elkészítéséhez, megoldásához. Ebben az esetben a tantárgyfelelős feladata és felelőssége meghatározni, hogy az MI eszközök használata mely esetekben megengedett vagy nem megengedett. A tantárgy sillabuszában részletesen meg kell határozni, hogy az MI eszközök milyen módon használhatóak az adott kurzus során. A hallgatóknak be kell tartaniuk ezeket a szabályokat.

3. álláspont: A mesterséges intelligencia teljes mértékben engedélyezett használata, feltéve, hogy a használat megfelelően hivatkozott és nem veszélyezteti a sillabuszban meghatározott tanulási eredmények elérését.

5.2. A sillabuszoknak minden kurzusra vonatkozóan egyértelműen tartalmazniuk kell, hogy az adott kurzus milyen álláspontot képvisel a mesterséges intelligencia használatával kapcsolatban. A sillabuszoknak tájékoztatást kell adnia arról, hogy az adott kurzusban az MI eszközök alkalmazásának mely elemei *engedélyezettek, kötelezőek és tiltottak*.

5.3. Bármelyik álláspontot is képviseljük, a Kar képzései, az egyes kurzusok és az oktatók fő feladata továbbra is az, hogy a hallgatókat a különböző MI eszközök etikus és felelősségteljes használatára tanítsa annak érdekében, hogy az hatékonyan támogassa tanulási folyamataikat és önálló problémamegoldó képességüket.

6. A mesterséges intelligencia használata a kutatásban

6.1. *Kritikai értékelés:* a kutatóknak kritikusan kell értékelniük a mesterséges intelligencia által generált tartalmakat pontosság, megbízhatóság és etikai megfelelés szempontjából.

6.2. *Hivatkozás:* az MI eszközök kutatási eredményekben történő felhasználását átláthatóan be kell jelenteni és megfelelően hivatkozni kell rá, beleértve az eszköz használatának leírását a módszertanokban vagy a függelékekben.

6.3. *Adatintegritás:* nem nyilvános kutatási adatokat csak akkor szabad a mesterséges intelligencia rendszerekbe bevinni, ha azt az illetékes hatóságok vagy döntéshozó testületek kifejezetten jóváhagyták.

6.4. *Eredetiség:* a mesterséges intelligenciát támogató eszközként kell használni, az nem helyettesítheti a kutató szellemi hozzájárulását.

6.5. A mesterséges intelligencia kutatásban való felhasználása során a vonatkozó etikai előírásokat, adatkezelési elveket, közzétételi irányelveket és együttműködési protokollokat kell követni.

7. A mesterséges intelligencia használata az adminisztrációban

7.1. *Hatékonyság és pontosság:* az MI eszközök használhatók az adminisztratív folyamatok egyszerűsítésére, mint például a jelentések megfogalmazása, készítése vagy ütemezés, feltéve, hogy megfelelnek az intézményi adatbiztonsági előírásoknak.

7.2. *Jóváhagyási folyamat:* az MI eszközök adminisztratív célú beszerzését vagy elfogadását az Egyetem informatikai rendszerekért és adatvédelemért felelős egységének felül kell vizsgálnia és jóvá kell hagynia.

7.3. *Emberi felügyelet:* az MI által generált kimeneteket a személyzetnek felül kell vizsgálnia és hitelesítenie kell a pontosság és a céloknak való megfelelés biztosítása érdekében.

7.4. Engedélyezett és tiltott adminisztratív felhasználás:

7.4.1. *Engedélyezett:* ütemezés, szervezés, adatelemzés, jelentéstétel és kommunikációs tervezetek készítése.

7.4.2. *Tiltott:* a hallgatók eredményeit befolyásoló automatizált döntéshozatal, érzékeny személyes adatok feldolgozása biztosítékok nélkül, az emberi ítélőképesség helyettesítése kritikus döntésekben, valamint a mesterséges intelligencia alkalmazása bizalmas ügyekben.

8. A mesterséges intelligencia nem megfelelő használata esetén követendő eljárás

8.1. A mesterséges intelligencia nem megfelelő használata, például a használat bejelentésének elmulasztása, a kurzusspecifikus szabályok megsértése vagy az adatbiztonság veszélyeztetése a tudományos vagy szakmai integritás megsértésének minősül.

8.2. Az irányelvek be nem tartása esetén az intézményi etikai vagy fegyelmi eljárások az irányadók.

9. Záró rendelkezések

9.1. Az e dokumentumban foglalt irányelvek rendszeres felülvizsgálatra kerülnek annak érdekében, hogy tükrözzék a terület gyors technológiai változásait és a fejlődő akadémiai szabványokat. Az oktatók, kutatók, hallgatók és az adminisztratív személyzet felelőssége, hogy folyamatosan tájékozódjon a frissítésekről. Az irányelvekkel kapcsolatos kérdéseket vagy felvetéseket a Dékáni Hivatalhoz kell intézni.

9.2. Az irányelvek hatékonyságát, az érdekelt felek visszajelzéseit, a technológiai változásokat és a jogszabályi megfelelést évente ellenőrizni szükséges.

9.3. Az ellenőrzés alapján, az érdekelt felekkel való konzultációt követően az irányelveket módosítani, frissíteni szükséges.

Pécs, 2025. február 19.

Prof. Dr. Takács András
dékán